

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIJALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradsko ul. 7, I. spr.
Telefon slov. 79.

Izhaja vsako soboto.

Mesecna naročnina: za tuzemstvo 6 Din, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti. Cene so navedene
v oglasnem delu.

Delavec in produkcija.

Najvažnejši socijalni činitelj pri proizvodnji (produkciji) je izven dvoma delavec. Njegovo uveljavljanje pri proizvodnji — pri delu — je odvisno od okolščin, kako ga upošteva lastnik ali uprava podjetja. Pri nas še vedno pretežno del delodajalskega sveta ne razlikuje delavca od blaga, katerega kupuje za gotovo svoto denarja, ker je mnenja, da kupuje pač za gotovo svoto delavčeve zmožnosti in njegovo delovno silo. Če se od takih delodajalcev zahteva dostojnejše ocenjevanje človeškega činitelja v proizvodnji, izzove to le prekinjanje socijalističnih idej in socijalističnih »huj-skarij« proletarskega razreda proti razredu buržuazije.

Toda prepričanje o potrebi večje cenitve delavca ni doma samo v socijalizmu in pri socijalistih, temveč pri vsem izobraženem svetu, tudi pri nesocijalističnih in celo pri modernih, naprednih delodajalcih. O razumevanju in ocenjevanju delavcev se je zelo veliko razpravljalo pri prvem mednarodnem kongresu za znanstveno upravo dela. Na tem kongresu je spregovoril tudi češki strokovnjak v teh vprašanjih dr. ing. Arnošt Blaha, ki je po utemeljitvi potrebe tehnične pripravljenosti za uspeh dela nadaljeval:

»Toda bolj se bi hotel naglasiti moralno pripravljenost, da najboljši delavni uspeh ni manjše važnosti, nego tehnična izvežbanost. In tukaj bi poudaril predvsem dve okolnosti: 1. zanimanje za delo, veselje do dela, delovno spoštovanje ali kakorkoli pač hočete to nazvati in 2. odgovornost za delo, gotovo prostovoljno delovno disciplino. Delavca je možno z zun. sredstvi (odpustom, bedo) prisiliti, da dela dobro. Toda mu ni mogoče vsiliti veselja do dela, ljubezni do dela, ki tako količinsko kot kakovostno stopnjuje njegov uspeh včasih do višine, ki bi je nikdo ne pričakoval.

Ne da se dobro reči, kaj da je pravzaprav zanimanje, ker tu stopimo iz našega duševnega sveta v biopsihični, organski svet. Dobro poznamo samo čustveno (eventuelno razumstveno) sprejemstvo tega zanimanja. Vse, kar živi, ima svoj življenjski interes, to je interes ohraniti svoje življenje. Gre za to, kakšno zunanje obiležje more zadovoljiti ta interes, ali se tej zadovoljivosti pridruži občutek ugodja ali neugodja. Rečejo mora delati. Od vrste socijalnih okolščin je odvisno, ali se pri tem porajajo ugodni občutki, ki se pridružijo delovni nujnosti, ali se v njem rodi veselje do dela, ali se prostovoljno uvrsti s svojo individualno energijo v skupni delovni red. Posameznikova delavnost more biti prisiljena poslušnost napram zunanjemu pritisku, mehanično ponavljanje tega, kar so delali že drugi. Če je izvežban, dosega dobre uspehe. Toda šele tedaj, kadar opravlja človek delo v svojo notranjo radost, zaradi njegovega globljega smisla, ki je dan v zavestni in hoteni uvrstitvi vsakega, tudi najmanjšega giba in opravila v celotni red, kadar njegovo delo ni samo zunanje mehanično uvrščeno v splošni red, temveč kadar je ta red — baš radi veselja do dela — takorekoč z delom notranje spojen, takrat šele dobiva delo svojo najboljšo kakovost tako tehnično in gospodarsko, estetsko pa tudi etično.

Delavčeva produktivnost in dovršenost njegovih delovnih uspehov je osnovno oslabljevana od mnogih socijalnih okolnosti, ki ne dopuščajo, da bi se v delavcu porodilo veselje do dela, zanimanje za delo. Ker pri čustvih je mnogo odvisno od okolice. Čustva se ne dajo komandirati, vsiliti, niti naučiti. Porajajo se v posamezniku in izžarevajo, ali bolje, vzorevajo vanj samo v prijateljski, harmonični, socijalno urejeni in vpljudni okolščinah.

Se bolj upoštevanja pa je vreden glas ameriškega industrijalca Ed. S. Cowdricka, ki slika smisel Amerikan-
cev za pravičnost v podjetništvu in ki je postavil v dosego iste šest osnov, od katerih prve tri govore o razumevanju delavca in njegovega razmerja do podjetja:

1. Prva in morda najvažnejša osnova naj bi bil odkritosrčen delodajalčev

namen nuditi delavcem, tako posamezniku kot celoti, vpljudno postopanje. S tem ni rečeno, da bi moral vsakdo dobiti, kar bi hotel, to se ne more dogajati pri vsakršni obliki vlade. Toda to pomenja, da bi morala vladati vpljudnost povsod, kjer gre za koristi delodajalca in nameščencev in da bi se pravica ne smela nikdar umakniti lastnim koristim.

2. Osnovnega pomena v razmerju med delodajalci in delojemalci je plačevanje odgovarjajoče mezd za delo. Treba je priznati, da ugotovitev odgovarjajoče mezd tako za celotno industrijo, ko za posamezno podjetje, ni baš lahka stvar. Ta problem obsega zelo komplicirane činitelje in variante. Ne more se iti preko konkurenčnih pogojev. Če pa je enkrat primerna mezda ugotovljena, je treba videti v nji prvi korak k napredni delavski politiki. Delodajalci, ki hočejo pravico v industriji, bi morali pričeti z odgovarjajočim plačevanjem in na tej podlagi šele graditi dalje.

3. Je pa tudi možno, da se plačuje najvišje mogoče mezde in vendar se ne posreči zagotoviti zadovoljstva in stalnosti delavstva in to enostavno tako, ker se ne briga za to, da bi se priznala delavčeva individualiteta. Delavstvo hoče, da se smatra delavce za osebe z imeni, ne pa za znanke s števkami. Normalni delavec hrani upanje, silo in samospoštovanje. Ne brigati se za ta osnovni instinkt — in mnogi delodajalci se ne brigajo zanj — je akt zaostalosti, kateremu manjka celo za-sluga uvidne sličnosti.

S spoznanjem delavske individualnosti mora biti spojena simpatija z njegovim častihlepjem priti naprej.

Zelo mnogo delodajalcev je mnenja, da človek, ki se preživlja z motiko in lopato, nima nobenih drugih želja, ko ostati pri tem orodju. Je sicer resnica, da obstajajo tudi delavci, ki jim manjka častihlepje ali ki so izgubili vsako nado, da si pomagajo višje. Toda nikakor ni resnica, da so takšni vsi delavci, ali le večina od njih. Nasprotno! Napredovanje pomenja zanje baš toliko, ko napredovanje za izobraženca.

Zanemarjanje delavske individualnosti in neupoštevanje delavskega hrepenenja po napredovanju je plačalo vodstvo industrije s težkim davkom zmanjšane delavnega uspeha, izgubljeno delavske udanosti in z odhodom podjetnih ljudi v vrste svojih nasprotnikov. Mnog častihlepen delavec, ki bi bil rad ostal pri industriji, če bi se priznala njegove prirojene sile in želje po izboljšanju njegovega stališča, je bil zapeljan k tej ali oni agenturi pogubnega radikalizma. Skoda pa trpi končno tako delavstvo kot industrija.

TIHON UMRIL.

Po prevzetju moči je sovjetska vlada poverila z vodstvom cerkvenih poslov patrijarhu Tihonu. Ko je pred leti sovjetska vlada sklenila zaplenitev vseh cerkvenih dragocenosti, se je temu Tihon odločno zoperstavil. Sovjetska oblast ga je vsled tega vrgla v zapor in ga obsodila tudi na smrt, kar je po celnem svetu vzbudilo veliko ogorčenje. Vsled posredovanja tujih vlad ga je sovjetska vlada končno pomilostila in ga izgnala na Poljsko. Sedaj je umrl vsled srčne kapi.

Potovanje Pašića.

Da se nekoliko zavleče rekonstrukcija vlade, je Pašić odpotoval v Cavit. Pašić spremlja njegova soproga, hčerka, kabinetni šef Hristić, šef političnega oddelka beogradske policije in še razno drugo pomožno osebje. Oficijelna poročila pravijo, da se je Pašić odpeljal na odhodi. Na povratku iz Cavata se bo Pašić ustavil v Sarajevu, kjer ga bo sprejel kralj, ki je ravnokar na obisku v Bosni. Pri tej priliki bo podpisan tudi ukaz o imenovanju nove vlade.

Pred rekonstrukcijo vlade.

Rekonstrukcija vlade se je nepričakovano zavlekla. Takojšnje rekonstrukcije so deloma zavlekli razgovori s HSS, deloma pa spori, ki so nastali med radikali pri kandidaturah za ministrske portfelje. Zaenkrat je gotovo, da ne bo vstopila v vlado HSS in da bo vlada sestavljena kot dosedaj iz radikalov in samostojnih demokratov. Vpliv samostojnih demokratov gineva, ker niso radikalom nič več brezpogojno potrebni. Samostojni demokrati pri rekonstrukciji vlade niso mogli staviti nobenih svojih posebnih zahtev. Sprejeti morajo to, kar jim radikali ponudijo.

Narodna skupščina.

Narodna skupščina se sestane takoj po pravoslavni velikonočni praznikih. Narodni skupščini se predstavi tudi že nova vlada. Skupščina ima v prvi vrsti rešiti invalidski in stanovanjski zakon, ki stopi v veljavo že s 1. majem. Dvomi se, če bo prišel takoj nato v razpravo tudi tiskovni zakon in sodnijski zakon. Glede sodnijskega in tiskov-

nega zakona vladajo velike difference, ki se ne bodo mogle tako hitro izgladiti.

Razgovori med radikali in HSS.

Radićevci nadaljujejo razgovore z radikali. Razgovori še niso dozoreli tako daleč, da bi lahko radikali z radićevci prevzeli vodstvo države. Kakor pa vsa znamenja kažejo, bo sporazum radikalov s Hrvati do jeseni gotovo perfekten. S tem trenutkom bi bil blok narodnega sporazuma razbit, ker bi začela HSS svojo politiko. Ravnotako bi pa bil razbit tudi nacionalni blok, ker bi odpadli samostojni demokrati iz vsake kombinacije. Ne more se misliti na to, da bi bil mogoč sporazum med Radićem in Pribečevićem.

Pavle Radić dela vse v sporazumu s Stefanom Radićem. Pogosto ga obišče v zaporu in kar je značilno, oblasti ne delajo nobenih zaprek, da se Radić nemoteno razgovarjata. Govori se, da Hrvatska zajednica ni zadovoljna z razgovori Pavle Radića z radikali. Seveda je pa o razkolu med Hrvatsko zajednico in HSS veliko preuranjeno govoriti.

Izjava Stefana Radića.

Po vesteh iz Zagreba se je Stefan Radić razgovarjal z urednikom splitske »Nove Dobe«. Radić je uredniku med razgovorom o politični situaciji dobesedno izjavil: Povejte vsem, da vse to, kar se je zgodilo ni taktika, ampak politika. To ni nekako izbegavanje, ampak iskrena želja za sporazum. Vsled tega popolnoma odobravam vse, kar se je zgodilo. Vi me razumete! — Pri razgovoru je bil navzoč tudi Pavle Radić.

BULGARIJA.

Na bulgarskega kralja Borisa se je v bližini Sofije izvršil atentat. Na cesti Orhanje so napadli kralja Borisa, vozečega se v avtomobilu, zarotniki s strelji. Dva kraljeva spremljevalca sta bila na mestu mrtva, sofer ranjen, dočim se kralju ni ničesar pripetilo. Sodijo, da so atentat vzporedili agrarci in komunisti. — Poslaniška konferenca v Parizu je dovolila, da zviša Bulgarija svojo stalno vojsko za 4000 mož z ozirom na boljševiško nevarnost na Balkanu.

FRANCIJA.

Francoski senat je s 156 proti 132 glasovom izrekel Herriotovi vladi nezaupnico. Takoj po sklepu senata je Herriot demisijsiral. Glavni vzrok Herriotovega padca je težko finančno stanje Francije. Državni dolg je vedno večji. Herriot je celo zakrivil formalno napako, da za zvišanje obkoka bankovcev, ni prosil odobrenja parlamenta. Seveda je pa to formalna napaka in vse govorenje o finančnem stanju le zunanja maska za napade Herriotovih neprijateljev. Herriot je padel vsled tega, ker je to v interesu gotovih velefinančnih in nacionalno šovinističnih krogov. Padec Herriota mora biti prav posebno žal vsem prijateljem evropskega miru. Znano je Herriotovo odlično sodelovanje pri ženovskem mirovnem protokolu. Predsednik republike Doumergue je po demisiji Herriotove vlade ponudil sestave nove vladi zborničnemu predsedniku Painleveu, ki je pa mandat odklonil. Za Painlevejem je ponudil predsednik republike mandat za sestavo nove vlade bivšemu ministrskemu predsedniku Briand. Radikali, to je Herriotova skupina, je sklenila, da vstopi v Briandovo vlado, dočim so socijalisti odločno odklonili vsak politični stik z Briandom. Z ozirom na to pa, ker je Briand nameraval sestaviti vlado iz skupin, na katere se je opiral njegovi prednik Herriot, je Briand po sklepu socijalistov vrnil mandat. Po brezuspešni Briandovi misiji je politična situacija na Francoskem ved-

no bolj zamotana. Navzlic težkočam se še vedno računa s tem, da bodeta ali Painleve, ali pa Briand sestavila novo vlado. Zaenkrat še ni pričakovati, da se francoski reakciji posreči dobiti vladne posle v svoje roke.

BELGIJA.

Pri volitvah v parlament so socijalisti dobili za 100.000 glasov več kot zadnjič. Klerikali so narasli za 16.000 in liberalci so izgubili 7000 glasov. Socijalistom je kralj poveril sestavo nove vlade.

SOVJETSKA RUSIJA.

V moskovski sovjet je bilo izvoljenih 2554 komunistov in 1308 brezstrankarjev. Žensk je zastopanih 933 v sovjeto.

BRITANSKI IMPERIJ.

Z Egiptom ima Angleška vedno večje neprimirke, ker je gibanje po popolni državni samostojnosti vedno silnejše. Komaj se je sestel egiptovski parlament, je že moral biti tekom desetih dni razpuščen, ker je z večino 125 proti 85 glasovom demonstrativno izvolil svojim predsednikom Zaglul-pašo, odkritega nasprotnika imperijalistične Anglije. Vlada Velike Britanije je uvidela, da z Zaglul-pašo ne bo mogla skupno delati in zato je ukazala svojemu egiptovskemu vazalu — »kralju«, da razpiše nove volitve. Pri volitvah namerava angleška vlada porabiti vsa svoja sredstva, da bo izbrana v parlamentu večina, ki bo po njeni volji. — Labouristični tajnik za Indijo lord Oliver priobčuje v »Manchester Guardian« članke, kjer obravnava stališče Anglije, ki ga zavzema napram azijskim narodom. Oliver obsoja angleško enostranost v presojanju angleških razmer. Glavna pogrška angleške uprave je, da ne razume indijske duše. Indijski duh sledi preje religioznim kot posvetnim zakonom. — V splošnem so se razmere v Indiji nekoliko izmirile in je tudi velika indijska neodvisna stranka pripravljena sodelovati z Angleži pod pogojem popolne avtonomije Indije v Veliki Britaniji.

NEMCIJA.

Dosedanji predsedniški kandidat desnice Jarres je odstopil, ker so se vse monarhistične stranke izrekle za kandidaturu bivšega generalisima Hindenburga. Z nastopom Hindenburga se je situacija za republikanskega kandidata dr. Marxa nekoliko poslabšala. S tem pa še ni rečeno, da ima dr. Marx še vedno največ izgledov, da bo izvoljen za predsednika nemške republike. Tudi razni desničarski krogi smatrajo, da je Hindenburgova kandidatura nemestna, ker za predsednika nemške republike ni dovolj, da je v republiki prijubljen, tudi v inozemstvu mora najti primerno oporo in naklonjenost. S kandidaturjo Hindenburga pa gotovo ni Nemčija napram inozemstvu reprezentirana v svojo korist. Nasprotno, z eventuelno Hindenburgovo izvolitvijo bi vedel cel svet, da se monarhistična Nemčija pripravlja na ofenzivo, ki naj zruši svetovno ravnovesje. Svetovna politika bi se morala obrniti proti nemškim ofenzivnim poizkusom.

Upravna razdelitev.

Ko so ob prevratu 1. 1918 zastopniki naših pokrajin polagali temelje enotne državnosti našega naroda, tedaj je ta čin izražal vznešeno soglasje nacionalno-političnega hotenja jugoslovanskega naroda. Nacionalna propaganda v inozemstvu in revolucionarna borba v jugoslovanskih pokrajinah Avstroogrške proti stari monarhiji in za skupno jugoslovansko državo se je hranila s poletom sanj o bratskem, skupnem domu, ki smo v njem želeli prebivati samostojni. Osobito je mladina prednjačila s programom, stvoriti iz treh plemen ali narodov enotno nacijo in enote kulturni tip jugoslovanskega človeka. Takšno je bilo razpoloženje ljudstva in inteligence ob prevratu in ob proglašenju državnega in narodnega edinstva 1. decembra 1. 1918.

Če pregledamo sledečo dobo do sprejetja Vidovdanske ustave 20. julija 1921 in preiskujemo, v koliko je utrdila od naroda željeno in od regenta proglašeno narodno edinstvo, moramo ugotoviti, da se je nacionalno i državljansko čustvanje znatno poslabšalo in da se je končno pojavilo v čimdalje ostrejši obliki plemensko, narodnostno-kulturno nasprotje. Notranje politične borbe so rodile hrvatsko vprašanje in globoko vtemeljene zahteve po reviziji ustave, ki so se izpremenile v notranjo opasnost prvega reda in ki so zamotale naše notranje življenje za desetletje.

Notranjepolitična vprašanja so v tesni zvezi z nalogami zunanje varnosti. Ako v notranosti države ne bomo uspehi utrditi mirnega razvoja ter priti do zadovoljivih in politično edinstvenosti naše države pospešujočih razmer in s tem do možnosti pravilnega, nemotenega in potenciranega socialnega, gospodarskega in kulturnega dela, tedaj država ne bo mogla ustvariti krepkega organizma, ki bo v stanu klubovati sovražnim silam in položajem, ki se bodo v bodočnosti prej ali slej zaganjali v naše državno telo.

Borbe za Vidovdansko ustavo so pokazale, da se je z vprašanjem upravne razdelitve, to je z razdelitvijo države na oblasti spojilo z bistveno zagato naše notranje politike, namreč hrvatsko in slovensko opozicijo. Svojtas se je že govorilo in pisalo, da bo vlada zakon o oblastni razdelitvi in samopravi oblasti predložila ponovno zakonodajni skupščini, da ona izvrši potrebo izpremembe. Do tega ni prišlo. Pač pa so Hrvati sedaj pristali na Vidovdansko ustavo in s tem tudi na parcelacijo Hrvatske, kot jo predvideva zakon o oblastni razdelitvi.

Tudi absolutni centralisti uvidevajo opasnost plemenskega vprašanja, srbsko-hrvatsko-slovenskega spora, kot je do pred nekaj dni obstojal in ki v gotovem oziru še obstoji. Ker čeprav so Hrvati priznali Vidovdansko ustavo za podlago nadaljnjega notranjepolitičnega razvoja, vendar s tem še ni rečeno, da so z njenimi odločbami zadovoljni in da ne bodo legalnim potom skušali do-
seči njene revizije oziroma vsaj revizije njenih posameznih določb.

Če je polovica naroda in več proti sedanjim ustavi — in to so pokazale zadnje volitve — tedaj se mora ustavna revizija izvršiti potom mirnega sporazuma ali pa potom novih volitev. Ponovne volitve nas niso v tem pogledu spravile niti koraka naprej. Ostane torej sporazum. Na tem se danes dela in za hrvatsko pa tudi slovensko opozicijo je sedaj dana prilika, da izrazi in pridobi, kar se pridobiti da.

Situacija se bo po pravoslavnih praznikih nedvomno razčistila. Načrtov, ki predvidevajo nekako federalistično razdelbo države v poedine več ali manj suverene dele samoupravnih državnosti, javnost ni sprejela z navdušenjem. Tudi hrvatska javnost ne, predvsem iz gospodarskih razlogov. Sedaj je tudi g. Stipa Radić revidiral svoj zagrizeni program in nadomestil čustveno razburjenost s treznim pogledom na državo in na gospodarskoseljaške potrebe, ki mu jih je predvsem braniti. Čustvovanje o narodnostno-kulturni posebnosti pa je še danes nedvomno sociološko dejstvo, preko katerega resen politični ne sme iti. Gre sedaj zato, da se temu čustvovanju primerno uredi razdelitev uprave v državi ali pa da se najde sociološko mogoče prehode, in sicer najkrajše in najuspešnejše, ki bi omogočili nepriljeno zlitje jugoslovanskih pokrajin v enotno nacionalno zavest. V to svrhu pa bi moralo ljudstvo samo predvsem izločiti vse plemenske nazive, tendence in čustvovanja. Dokler bodo obstajala leta, ni govora o enotni narodno-kulturni naciji. Z nasiljem po se

ti prehodi ne bodo dali nikdar doseči, to je jasno, ko beli dan.

Oblastna razdelitev države, kot jo predvideva zakon, je slaba. Bila je uzakonjena brez zemljevida, brez ozira na številke, gospodarske statistike in gospodarske geografije, neglede na prometne, politične in kulturne okoliščine. Mnogo boljše je bil Trumbićev načrt, ki deli državo na štiri dele in sicer Slovenijo z Ljubljano; Hrvatsko, Slavonijo in Medijumije z Zagrebom; Vojvodino, Srbijo in Makedonijo z Beogradom; Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogor s Sarajevom. Uresničenje tega načrta bi ustvarilo ugodna tla za izravnano nesprotje, ker bi ne dražilo narodnostne občutljivosti in bi bilo narodnostno vprašanje s sarmatsko skupino uravnovešeno. Taka ali slična upravna razdelitev bi za določen čas odpravila tudi vsako potrebo revizije ustave.

Toda danes moramo računati z danim dejstvom, z obstoječim zakonom o upravni razdelitvi in s tem s predstojajočimi volitvami v oblastne skupščine. O teh pa izpogovornost o pravem času.

»Taborniški red« je izšel. »Bratstvo«, ki žele ustanoviti taborniške družine, naj si to prvo našo brošuro prav gotovo oskrbe. Velja le pet dinarjev. Če je le mogoče, naj se naroči več brošur naenkrat (radi poštnine). Naročila je naslavljanjati na O. I. O. ali na Združ. slov. tabornikov — Narodni dom. Brošura ima 85 ilustracij in bo vsakdo prav gotovo zadovoljen z njo.

»Bratstvo« v Zagorju ob Savi priredi v soboto, dne 18. aprila članski sestanek s sledečim dnevnim redom: 1. Proslava 1. maja. 2. Glavni strankin zbor v Ljubljani. 3. Raznoterosti. 4. oziroma na izredno važnost dnevnega reda, so vsi bratje in sestre vabljeni, da se sestanka gotovo udeležijo. Na sestanku naj pridejo tudi organizirani člani kraj. org. NSS in NSSZ v Zagorju. — Odbor.

»Bratstvo« na Jesenicah priredi skupno z »Bratstvom na Hrušici« poslovilni večer k vojakom odhajajočim bratom v nedeljo 19. t. m. ob pol 8. uri pri Ravhekarnju na Savi. — Bratje! Sestre! Poslavljamo se za precej dolgo dobo od treh naših najboljših. Od nas odhaja predsednik »Bratstva« na Jesenicah, dragi nam brat Lojze Božič in brat Lojze Vovk ter eden izmed stebrov »Bratstva« na Hrušici br. Jože Nikolič. Vse tri bomo težko pogrešali v naših vrstah, a, da jim damo priznanje za njihovo nesebično delo, udeležimo se tega večera vsi do zadnjega. Dalje vabimo na ta večer vse članke NSS in NSSZ. — Bratje! V slovo »Na svidenje« Vam kličemo, da vsakdo izmed Vas, bo kmalu zopet naš, kot je naš vsak, ki s ponosom nosi znak — »Kladivo in pero«.

»Bratstvo« v Mariboru je imelo v petek 10. t. m. zvečer v dvorani gostilne »Jadranc« članski sestanek, kateremu je prisostvovalo zelo lepo število članov in članic. Sestanek je vodil predsednik br. Tumpej, ki je podal sliko o delovanju društva. Iz poročila je bilo razvidno, da društven drama-tični odsek kaj pridno dela. Naštudiral je tekmo zime sedemnajst iger, s katerimi bo gostoval v vseh večjih krajih Štajerske, tako n. pr. v Ptuj, Slovenjgradu, Murski Soboti, Slovenski Bistrici, Šoštanju itd. Tudi tamburaški zbor, pod spretnim vodstvom kapelnika g. Vogriča, se pridno pripravlja na velik koncert in za druge javne nastope. Društvo ima svoj srbohrvaški tečaj, katerega obiskuje nad 50 obiskovalcev. Društvo prireja redne članske sestanke in predavanja. Poročilo je bilo vzeto z odobravanjem na znanje. Na sestanku je govoril tudi brat Kravos iz Ljubljane, ki je podal sliko potrebe obstoja mladinskih društev in izrazil pohvalo društvu, predvsem pa njega predsedniku br. Tumpeju, ki je duša celega pokreta. Sestanek je nadvse dobro izpadel in

pokazal, da mariborsko »Bratstvo« živi in dela. Pokazal pa je tudi veliko poštovanost predsednika in posameznih funkcionarjev. Le tako naprej. — s.

Manifestacija naše misli na Hrušici.

Na vel. pondeljek se je vršil na Hrušici pri Jesenicah impozantni in v vsakem oziru častno uspeši ustanovni občni zbor »Bratstva«. Zborovalni prostor gostilne pri »Krivcu« je bil nabito poln (80 udeležencev), ko je predsednik prip. odbora brat Ivan Poženel otvoril ustanovni obč. zbor, pozdravil vse brate in sestre, predvsem delegate ter ostale goste. Za njim je zborovanje pozdravil in obrazložil naš program predsednik o. i. o. NSM br. Branimir Kozinc. Zunanje org. so zastopali in tolmajčili pozdrave bratov in sester iz svojih »Bratstev« za Jesenice br. L. Božič, za Dravljce s. Corije-eva in za Kranj br. Lavrenčič. Kraj. org. NSS na Jesenicah je zastopal in v njenem imenu zbor pozdravil tov. Ivan Šetinc. NSSZ pa tov. Ferbežar. Za temi je s krasnimi besedami povdarjal stremženje našega pokreta br. Stane Bokal. Nato je tajnica podala poročilo prip. odbora na Hrušici s. Kati Krivčeva. Blagajnik br. Alojzij Jug je sporočil stanje blagajne, preglednik računov br. Miha Drašček pa je potrdil točnost poročila in predlagal prip. odb. zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta. Predsednikom novega odbora je bil ponovno izvoljen br. Ivan Poženel, ki uživa popolno zaupanje. Ostali odbor in namestniki so: s. Krive Kati, br. Tarman Janez, s. Štefe Julči, s. Medvešek Štefi, s. Režek Minka, br. Krahnik Franc, br. Nikolič Maksi, br. Krive Ivan, br. Novosel Stanko, br. Pintar Franc, br. Klemenec Lojze, br. Klemenec Valentin, preglednika rač. br. Šijanec Edvard in s. Jasenc Anica.

Po izvolitvi novega odbora je naravnost iz vse svoje duše iskreno predaval br. Maks Nikolič o apostolu naše ideje br. K. Pulpanu. Izvajanja mladega vajenca so vse navzoče ginile do solz. Za njim je brat Edi Šijanec govoril v imenu dijaštva proletarskih starišev, kar je napravilo jako ugoden utis. Knjižničar »Bratstva« br. Smolej Pavel je radosten pozdravil naš pojav v krasni Hrušici, ki naravnost kliče po izobr. društvu. Referat o ženskem vprašanju je bil pa tako vzoren, da se sliši malo enakih in zato zasluži načelnica žen. odseka s. Julči Štefe vso hvalo za globoko zasnovano delo.

K zaključku je br. Kozinc še enkrat izrekel svoje zadovoljstvo, nakar predsednik br. Poženel zaključil zborovanje. — Pevski zbor je zapel »Hej Slovani«, ki je še potem s svojim petjem pod vodstvom br. Nikoliča nudil najprijetnejšo zabavo.

1. Maj. Ponovno opozarjamo vse naše podružnice na proslavo 1. maja, ki mora tudi letos biti povsod veličastna. 1. maj proslavlja delavstvo že desetletja in je to njegov največji praznik. Vse naše podružnice naj takoj stopijo v stik z ostalimi narodno-socialističnimi organizacijami in naj se z njimi dogovore glede proslave. Na dan 1. maja naj se po možnosti povsod vrše dopoldanski manifestacijski shodi, popoldne pa izleti ali veselice. Podružnice, ki rabiyo govornike, naj to takoj sporoče centrali. 1. maj porabite tudi v to, da širite naš tisk, predvsem našo »Novo Pravdo«. Vsa naša član naj ji pridobi vsaj enega novega naročnika. Zbirajte tudi za stavkovni in podporni fond. Vsi na delo za čim lepšo proslavo našega praznika, 1. maja. Živel 1. maj!

Kranj. V nedeljo 5. t. m. se je vršil pri nas sestanek za ustanovitev podružnice NSSZ. Na sestanku je poročal tov. V. Lavrenčič, na kar se je izvolil pripravljalni odbor. V odbor so bili izvoljeni br. Albin Sušnik, predsednik; Vekoslav Lavrenčič, Ivan Kotlovšek, Alojz Oblak, Janko Zavrl in Franc Cvar, odborniki. Novi odbor je pridno na delu in se bo podružnica ustanovila v najkrajšem času.

Ptuj. Pri nas se je pričelo v zadnjem času živahno delo v tukajšnji podružnici NSSZ. V kratkem se vrši občni zbor, da se spopolni odbor, ki bo potem prišel z resnim delom. Podružnica je v zadnjem času dobila nekaj novih članov in se tako razširila. Vse kaže, da bo v Ptuj NSSZ imela mnogo uspeha in se bo znatno razširila.

Slovenjgradec. Sporočamo vam, da smo pri nas pričeli z delom, da si ustanovimo prepotrebno strokovno organizacijo. V kratkem se bo vršil sestanek, na katerem se bo razpravljalo o ustanovitvi podružnice NSSZ. Delavstvo je tu neorganizirano, ker je zgubilo svojo vero v razne internacionale in bo zato delo NSSZ prave lahke. Več prihodnjč. Šoštanj. V tukajšnji usnjarni vladajo kaj žalostne razmere. Delavstvo pa, kakor povsod, po večini neorganizirano. Zato so se podvzeli koraki, da se čimprej osnuje podružnica NSSZ, da vzame v okrilje vse neorganizirane in da skuša vendar enkrat napraviti red v podjetjih. Delavci že v naprej pozdravljajo ustanovitev NSSZ.

Jesenice. Tukajšnji obratni zaupniki KID Sava—Javornik—Dobrava so imeli 6. t. m. plenarno sejo, katere se je udeležil tudi zastopnik Delavske zbornice g. Tokan, ki je razlagal »Socialno zakonodajo v naši državi«. Obenem je obratnim zaupnikom dal navodila o izvrševanju njihovih dolžnosti ter poudarjal težko stališče zaupnikov,

ki so s strani delavstva največkrat prezirani, namesto, da bi delavstvo o vsem informiralo izvoljene zaupnike. Podal je tudi sliko o delu Delavske zbornice. Nadalje so poročali zaupniki sami o položaju v tovarni. Gospodu Tokanu so se zaupniki zahvalili in izrekli željo, da jih večkrat obišče kak zastopnik Delavske zbornice.

Jesenice. V tukajšnji podružnici NSSZ priredi v nedeljo 9. t. m. ob 7. uri zvečer v gostilni »Ravhekovic« odhodno svojemu najboljšemu članu br. Lojzetu Božiču, ki odhaja 20. t. m. k vojakom. Brat Lojze Božič je od vsega početka aktiven član jeseniške podružnice, bil je blagajnik in zadnja leta tajnik. Po njegovi zaslugi se je podružnica razširila, nabavila prapor, pisalni stroj itd. Vse dosedanje uspešno delo je po večini njegovo delo, zato se mu podružnica oddolži z odhodnico, na katero vabi vse članstvo. Br. Lojzetu želimo na pot mnogo sreče in skorajšnje vrnitve. Br. Lojze, ostani nam čil in zdrav! Zdravo! Za odbor, tajnik.

Iz strokovnega tajništva. Opozarjamo vse one podružnice, ki nam niso še odgovorile na zadnje okrožnico v zadevi spremembe prispevkov, da je rok že zdavnaj potekel. Za vse one podružnice, ki nam do 25. t. m. ne odgovorijo, smatramo, da soglašajo z enim izmed dveh predlogov. Ne čakajte do zadnjega, temveč odgovorite takoj. 15. t. m. smo razposlali okrožnico glede proslave 1. maja, tudi na to nam takoj odgovorite. Bodite točni.

Iz osrednjega vodstva. Osrednje vodstvo NSSZ tem potom pozdravlja br. Lojzeta Božiča, tajnika podružnice na Jesenicah, ki odhaja k vojakom. Obenem se mu zahvaljuje za trud in vse delo. Brat Lojze bodi pozdravljen in se nam kmalu vrni. — Predsednik.

Seja osrednjega vodstva NSSZ se vrši v sredo 23. t. m. ob 8. uri zvečer v tajništvu. Vsi in točno.

Upravni odbor NSSZ ima svojo sejo v nedeljo 26. t. m., na kar že sedaj opozarjamo vse brate odbornike. Več v vabilih.

Savez gradjevnikov poslovodja i risara, podsavez u Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih Slov. zid. in tes. društva v Streliški ulici. Dnevni red običajen. Vsi člani vabljeni.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo 26. t. m. točno ob 10. uri dopoldne v društvenem lokalu. Dnevni red običajen. Prosimo vse člane, da se obnega zbora sigurno in točno udeležijo. — Predsednik.

Naš strankin zbor. Sporočamo vsem krajevnim organizacijam in zaupnikom, da razpošljemo prihodnji teden vabila na delegatski in na glavni strankin zbor ter prosimo, da zanesljivo pošlje vsaka organizacija toliko delegatov, kolikor bo prejela vabil. Program zborovanj ter vsa navodila bodo razvidna iz okrožnice, ki bo priložena vabilom. Vse organizacije naj se ravnajo po teh navodilih ter načelstvu pravočasno sporočijo glede števila delegatov, prenočišč in prehrane.

Dalje sporočamo organizacijam, da bodo vsi referati za strankin zbor tiskani ter jih bodo organizacije pravočasno pred zborom prejele. O referatih naj se vrši pri krajevnih organizacijah razprava ter določi govornika za delegatski zbor o vseh tistih točkah, za katere ima krajevna organizacija pripravljene predloge. Le na ta način se izognemo preobširni debati, kar bo stvar samo v korist. O vseh drugih strankinih predlogih pa se bo moglo na delegatskem zboru razpravljati samo v slučaju, da bo krajevna organizacija poslala predloge 8 dni pred strankinim zborom.

Načrt organizacijskega reda se je te dni razposlal krajevnim organizacijam ter pozivamo vse organizacije, da istega nemudoma preštudirajo ter najkasneje do 28. aprila pošljejo osrednjemu tajništvu spreminjavalne predloge, da bo mogoče odseku vse te predloge vpoštovati pri končni redakciji organizacijskega reda.

Samo še tri tedne nas loči od našega strankinega zbora, zato je nujno potrebno, da se vse krajevne organizacije temeljito pripravijo na ta zbor. Vsa pojasnila bo dalo osrednje tajništvo, vendar prosimo točnega in rednega dopisovanja.

Proslava 1. majnika. Ponovno pozivamo vse naše organizacije in zaupnike, da se takoj temeljito pripravijo na letošnjo proslavo 1. majnika in v svojem delokrogu storijo vse, da bo proslava dostojna in veličastna. Opozarjamo na tozadevne naše okrožnice ter prosimo, da vse organizacije nemudoma sporočijo osrednjemu tajništvu, v kaki obliki bodo priredile letošnji 1. majnik.

Letošnja proslava 1. majnika se mora vršiti pod geslom: Vse za »Novo Pravdo« ter naj se vsak strankin prista potrdi, da bo dobil vsaj dva nova naročnika za »Novo

naproseni, da to čimprej storijo, odnosno se zglasijo pri tovarišu blagajniku in mu povedo svoje morebitne posebne želje.

Tovariši naročniki »Nove Pravde«, ki jih obišče nabiralec naročnin s polo, ki jo razpošilja vsled prošnje upravnistvu lista tovarišu blagajnik, so uljudno naproseni, naj izročijo dolžno naročnino in predplačilo iste tovarišu Vidmarju ter na poli znesek zabeležijo. To se mora zgoditi takoj, ker uprava brez plačane naročnine lista ne more izdati.

Naše delavsko podporno društvo ima danes ob 7. uri zvečer, kakor smo tudi že javili v poslednjem listu »Nove Pravde«, redni občni zbor v prostorih gostilne pri Jelenu, na kar ponovno opozarjamo, da se istega člani polnoštevilno udeležijo v svrhu, da se pomenimo o načinu in sredstvih, kako oživeti društvo k novemu delovanju.

Protestni resoluciji je prešla celjska krajevna organizacija, kjer se je izrekla proti reakcionarnemu osnutku tiskovnega zakona in pomanjkljivemu osnutku stanovanjskega zakona. Dalje je krajevna organizacija najostreje obsodila protizakonito premeščenje nadežitelja tov. Mirka Lešnika.

Ljubljansko okrožje.

Zaupniški sestanek NSS na Jesenicah se bo vršil v nedeljo 19. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v prostorih gostilne pri Ravhekarnju. Na sestanku bo poročal član načelstva tov. Fran Rupnik. Pozivamo vse jeseniške tovariše, kakor tudi zastopnike ostalih gorenjskih organizacij, da se tega sestanka v kar največjem številu udeležijo. Ta sestanek je z ozirom na predstojajoči strankin zbor velike važnosti, ker se bo na njem razpravljalo poleg splošnih političnih vprašanj tudi o strankinem notranjem delu. Določilo se bo na sestanku tudi kraj in čas prihodnje okrajne konference, ki se bo vršila v najkrajšem času.

Predavanje v Trzinu. Kakor smo že poročali v zadnji »Novi Pravdi«, se vrši v soboto zvečer v Trzinu predavanje o pokojninskem zavarovanju. Predaval bo tov. Fran Rupnik iz Ljubljane. Vse zainteresirane kroge in naše tovariše opozarjamo na to predavanje in jih vabimo k polnoštevilni udeležbi.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Spodnji Šiški se vrši v soboto 18. t. m. točno ob 8. uri zvečer v prostorih gostilne pri Novaku. Dnevni red obnega zbora je običajen ter je med drugimi tudi poročilo strankinega načelstva. Pozivamo vse naše tovariše v Spodnji Šiški, da se obnega zbora polnoštevilno udeležijo ter pripeljejo na zborovanje tudi ostale naše somišljenike.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Logatcu se bo vršil v nedeljo 26. t. m. ob pol 4. uri popoldne v prostorih gostilne Kunc. Na občenem zboru poroča tudi strankin podnačelnik tov. R. Juvan. Vabimo vse tovariše in somišljenike iz Logatca in okolice, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Občni zbor krajevne organizacije NSS v Zireh se bo vršil v nedeljo 26. t. m. Kraj in čas bo razviden iz vabil, katere bodo prejeli vsi člani kraj. organizacije. Na občenem zboru bo poročal tudi član načelstva iz Ljubljane. V interesu strankinega razvoja je, da se vsi naši tovariši iz Zirov in okolice zborovanja polnoštevilno udeležijo.

Zborovanje ljubljanskega okrajnega odbora. — Vsi odborniki vseh ljubljanskih krajevnih organizacij tvorijo občni zbor ljubljanske okrajne organizacije in si izvolijo okrajni odbor, ki je izvršilni organ za mesto Ljubljana. Ker so se med tem že izvršili občni zbori pri naših krajevnih organizacijah, se bo vršil občni zbor okrajne organizacije v sredo 29. aprila točno ob 8. uri zvečer v spodnjih strankinih prostorih Narodnega doma. Pozivamo že sedaj vse odbornike ljubljanskih krajevnih organizacij, da se tega zborovanja zanesljivo ter polnoštevilno udeležijo.

VSAKA GOSPODINJA JE OŠKODOVANA, KATERA SVOJEGA PERILA NE PERE »ZLATOROG MILOM!«

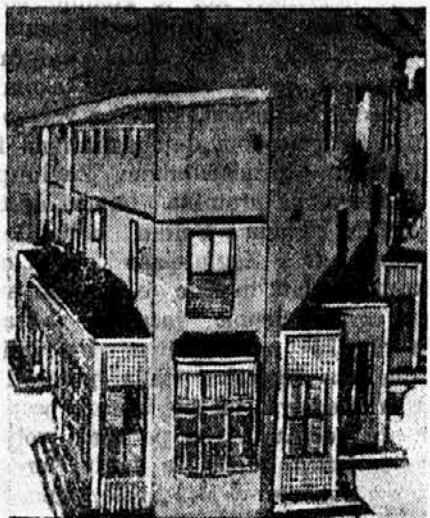

ZLATOROG TERPENTIN

Izginjajoči Orijent.

Evropska kultura, ki pronika tudi v orijentalne dežele, vpliva mogočno na staro-

давne tradicije in navade teh krajev, ki brzo izginjajo in s katerimi izgubljajo Orijent svojo čarobno mikavnost za Evropejce. Ena teh mikavnosti — ki pa je pomenjala v resnici najgloblje moralno in socialno ponižanje žene — je orijentalni harem. Haremi (prebivališče — ječa turških žena, ki pripadajo enemu možu) so postali zadnji čas v Orijentu silno redki. — Prinašamo sliko haremskega poslopja s svojimi, tipično zamreženimi balkoni in sliko haremske žene. Kdor je imel priliko ogledati si turški del našega Sarajeva, bo takoj našel sličnost gornjima slikama.

— **ČESKI GOSTI NA POTU SKOZI LJUBLJANO.** V ČETRTEK, DNE 16. APRILA STA SE PELJALA SKOZI LJUBLJANO PODPRESEDNICA BRATSKO ČEHOSLOV. SOCIJALISTIČNE STRANKE POSLANKA SESTRA FRANJA ZEMINOVA IN POSLANEC BR. EMIL SPATNY, KI POTUJETA V DUBROVNIK. NA LJUBLJANSKEM KOLODVORU JE POSLANCA POZDRAVIL NACELSTVO NSS IN ODPOSLANCI RAZNIH DRUGIH NARODNO - SOCIJALISTIČNIH ORGANIZACIJ. SR. FRANJA ZEMINOVA IN BR. EMIL SPATNY SE UDELEŽITA, DNE 9. IN 10. MAJA STRANKINEGA ZBORA NSS.

— **Vzgoja naše šolske mladine.** — Cisto gotovo je, da sedanja mladina ne žanje toliko uspeha v napredku, pa tudi moralnega ne, kakor recimo v predvojni dobi. Seveda je eden glavnih razlogov svetovna vojna s svojimi krvavečimi posledicami. Vendar to ni vse, so še drugi vzroki. Navedemo samo dva dokaza. Najprej je bilo dijakom višjih razredov dovoljeno kajenje tobaka in to celo kar na ulici. Če je bilo to pametno in potrebno, potem ne vemo, kaj je še prav. Drugod delajo na tem, da se sploh prepove učenci se mladini kajenje tobaka z uživanjem alkohola vred, pri nas pa se temu strupu odpirajo vrata. Drugo je pa šport, ali sodelovanje šolske mladine v raznih klubih. Saj je prav: gojitev športa uplija zdravo na razvoj telesa in duha. Zato proti športu nikakor ne maramo nastopiti. Nastopiti pa moramo proti načinu udejstvovanja šolske mladine pri raznih športih. — Šport naj goji mladina v šoli pod učiteljevim nadzorom. Nikakor pa ne gre, da mladina zapravlja ves dragoceni prosti čas, cele popoldneve pri nogometnih igrah na raznih predmestnih športnih prostorih. Dijaški so tam brez nadzorstva in počno kar hočejo. Popoldne se ni učil, zvečer je prišel utrujen domov in se tudi ni mogel učiti, jutraj pa je zaspal, ali pa je bil vsled preoblate tvarine čas prekratek. In v šoli pa da dvojke. — Cisto jasno je, da je v tem oziru treba ukrepov, ki bi vse to spravili v sklad z vzgojo telesa in duha na eni strani ter z boljšim napredkom na drugi strani. **Športno udejstvovanje mladine** bi se moralo reorganizirati. Tako naj bi na primer imel pravico do športnega udejstvovanja pri raznih klubih in javnih igriščih samo oni dijak, ki ni bil v nobenem predmetu grajan. — Kajenje tobaka in uživanje alkohola pa naj bi se sploh prepovedalo. Naša mladina bo potem kmalu boljša. — Eden izmed starišev. —

— **Socijalno zavarovanje delavcev se razširi.** Naš zakon za socijalno zavarovanje delavcev se je doslej izvajal samo pri zavarovanju zoper bolezni in nezgode, pustilo se je pa v nemar zavarovanje za onemoglost, starost ter smrt. Zakaj se ni takoj ob početku polaganja začela uvajati zavarovalna praksa tudi za te slednje slučaje, nam ne more biti popolnoma jasno. Tehnične ovire temu niso mogle biti vzrok, samo pričetki je bilo treba z delom, naobraziti nekaj ljudi v inozemstvu, v ostalem pa je pri nas dosti zmožnih delavnih rok na razpolago. Mi smo namreč mnenja, da se je stvar zavlačevala iz pristojnih mest, na katera so bile postavljene razne sinekure namesto zmožnih, delavnih rok in spretnih rok in velikopoteznih načrtov. To so vzroki zastojanja in zavlačevanja. Sedaj pa se na enkrat mudi in izvesti se hoče vse zamujeno kar na enkrat, namesto da bi se bilo že doslej polaganoma uvajalo, od stopnje do stopnje, tako da tega nihče ne bi bil občutil. V Zagrebu jih je vsi človek, »ker sta zavarovanje zoper bolezni in nezgode preveč obremenjeno in obsešno pasivno, drugače bi se še ne mudilo. Naše delavstvo in delodajalci, dasi je to v njihovem poznejšem interesu, pa naj kar na enkrat prično s plačevanjem dokaj znatnih novih zavarovalnih prispevkov za onemoglost, starost in smrt. Toraj nova, velika bremena, ki bi se bila lahko uvedla že prej, ob času, ko bi se to ne bilo občutilo tolikanj, zlasti, če bi se bilo uvedlo stopnjevaje. Danes pri teh slabih gospodarskih razmerah, novih davkih, pomanjkanju dela itd., bi to ne smelo priti tako mahoma, dasi je potrebno. — Sicer pa nam detajli sklepov in načrtov glede zavarovanja niso znani, oglašili smo se po vesteh, ki so jih prinesli razni listi.

— **Razpis službe.** — Pri okrajnem sodišču v Murski Soboti je razpisano poduradniško mesto. — Prošnje je vložiti pri imenovanem sodišču do 25. t. m. — Več v Uradnem listu 35.

Tega bi se tudi »Slov. Narod« že lahko naučil. Če pri nas pes ali kaka druga žival konča življenje, pravimo, da je poginila ali bolj po domače »krnila«. »Slov. Narod« pa ima navado, da v svojih poročilih vedno navaja, koliko ljudi je poginilo — ali z drugo ekvivalentno besedo — »krnilo. Tega izraza mi kulturni Slovenci nismo navajeni, tako smo čitali in govorili samo o krvočelnih Turkih. Zato bi bil čas, da bi se tudi »Slov. Narod« tega odvadil in našel zato človeškemu dostojanstvu primeren izraz. Saj pravimo celo čebelici, da je umrla. — To bi veljalo tudi za Jutro, »ker tudi ono je že rabilo ta poniževalni izraz, ki menda ne

izhaja iz kakega najnovejšega jugoslovanskega slovarja.

— **Zveza državnih nameščenecv,** ki ima svoj sedež v Beogradu, gradi tudi stanovanjske hiše, seveda samo v Beogradu. Posebni gradbeni odsek je ravno sedaj zopet pridno na delu. Sezidali so že več stanovanjskih hiš, sedaj pa prično baje graditi uradniški dom, ki bo stal 2 in pol milijona Din.

— **»Naš Glas«**, glasilo zveze javnih nameščenecv v Ljubljani je dobilo novega urednika v osebi g. Antona Adamiča, ker je dosedanja urednica gđ. Alojzija Stebijevea odstopila. Imenovani list se je pod urejevanjem gđ. Stebijeve znatno zboljšal.

— **Koliko hiš je doslej po vojni zgradila češka vlada?** — Iz podatkov sekcijekega načelnika, oddelek za zgradbo stanovanjskih hiš posnemamo, da je doslej češoslovanska vlada zgradila 2940 stanovanjskih hiš ter tako poskrbela ljudstvu 27.976 stanovanj, 896 pisarn in 539 manjših obrtnih lokalov, ter 19.954 enodružinskih hiš z 22.579 stanovanji, 1088 obrtnimi in drugimi lokali. Poleg tega je dala vlada pa še državno subvencijo raznim zadrugam. Zato se je porabilo doslej 3.757.727,850 Kč. — Koliko hiš so zgradile naše dosedanje vlade?

— **Pot k razoroževanju!** — Na Sedmograškem v Romuniji bodo zgradili veliko moderno tvornico za municijo. Pri zgradbi bo sodeloval angleški kapital ter bi bilo v tem obratu zaposleno ogromno število delavcev.

— **Nova cesta.** Iz Beograda poročajo, da se je ministrstvo za zgradbo odločilo, kar najbolj pospešiti gradnjo nove ceste Beograd - Kragujevac - Kotor, ki je eminentne važnosti za naše gospodarstvo ob morju. Porabiti nameravajo za to vse razpoložljive kredite.

— **Pozor pred dolarji iz Zagreba.** V Zagrebu so ugotovili, da je tam v prometu precej ponarejenih ameriških bankovcev po 10 dolarjev. Kdor noče biti oškodovan, naj pazi!

— **Brezžični telefon.** Uprava državnih železnic v Nemčiji namerava uvesti v vlakih brezžične telefonske postaje, katerih bi se med vožnjo posluževali tudi potniki. Na ta način bi bilo potnikom omogočeno stopiti v stik z vsako poljubno telefonsko postajo, bodisi v kateremkoli kraju. Meseca junija t. l. bo na progi Hamburg-Berlin nova naprava že v obratu.

— **Zopet odkrit priroden zaklad.** Na nekem zemljišču v okolici Bosanske Gradiske so pri izkopavanju zemlje našli močan petrolejski vrelce.

— **Dva Rusa obsojena na smrt.** Wranglejeva podporočnika Petra Koroljeva, ki je bil nastavljen kot uradnik v tamošnji ruski bolnici ter kuharja Timoteja Nazarenova je sodišče v Vranji obsojilo na smrt ravno na veliki četrti. Izvršila sta pred par meseci dvojni roparski umor nad nekim kmetom in njegovo ženo.

— **Nesreča na italijanski ladji.** Na eni izmed največjih italijanskih vojnih ladij, na oklopnici »Duilio« se je 8. t. m. pripetila velika nesreča, ki je zahtevala baje 5 človeških žrtv, veliko pa je bilo težko ranjenih. Na krovu je po nesrečnem naključju eksplodirala municija. Nastala bi bila lahko velika katastrofa, da niso pravočasno preprečili še eksplozije smodnika v posebni shrambi, v katero so spustili vodo.

— **Zopet eksplozija v Ameriki.** — V mestu Hannover se nahaja velika tvornica umetnega ognja, ki je bila minuli teden porušena valed nastale eksplozije. V okolici tovarne so se nahajale delavske kolonije, ki so jih tvorile male delavske hiše. Par sto teh hiš je bilo vsled eksplozije porušeno in pod razvalinami je pokopanih mnogo delavskih družin. — Število žrtv še ni znano. Škoda pa je ogromna.

— **Razpis službe krvnika.** — V Budimpešti je razpisano mesto krvnika. Doslej je sodišče prejelo že preko 100 prošelj. Ne-katere izmed teh so celo prav drastično podkrepjene in utemeljene. Tako navaja neki prošelec v prošnji, da je bil že 300krat pri takih justifikacijah navzoč, zopet drugi se sklicuje na znanje ameriškega načina justifikacije, tretji se zopet sklicuje na večnost raznih jezikov. Kratkotomalo, Madžari bodo imeli dovolj izbire pri oddaji mesta za usmrčenje zločincev.

— **4 velike naselbine so pogorele** v Egiptu. Upepeljenih je 1300 hišic. Zgorelo je veliko ljudi. Požar je povzročil močan veter, ki je nesel iskre iz dimnikov preko streh, napravljениh iz raznega gorljivega materiala.

— **Amerikanske vojaške vaje** vojne mornarice. — V luki San Francisco je pripravljena flota vojne mornarice na odhod k velikim pomorskim vojaškim vajam. Flota obsega 107 velikih vojnih ladij raznih tipov ter obsega v dolžini 25 morskih milj.

— **Pot k razorožitvi!** — Velik požar na Norveškem. Mesto Bergen ima pomorsko trgovsko luko, kjer je minuli teden izbruhnil velik požar. Pogorelo je 16 velikih skladišč, napolnjenih z raznim blagom ter je škoda velika.

— **Kavališki ropar** severne Amerike — obsojen na smrt. — Znameniti ropar Gerald Chapman, ki si je nadel tudi še

grofovski naslov, ker je tudi grofovsko živel in tako občeval z uglednimi Američankami, je vendar padel v roke pravice, ter je sedaj obsojen na smrt. Ta kavalir je živel v nekem najlepšem in najznamenitejšem newjorskem mestnem delu z neko deklco. Razpolagal je s krasnim avtomobilom, njegov šofer pa je bil istočasno njegov roparski pomočnik. Za svoje brezskrbno življenje si je privoščal dober »zaslužek«. Tako en primer njegove »podjetnosti«: Naskočil je neko nek poštni voz, ga oropal ter odnesel bogat plen 400.000 angleških funtov. In takih zaslužkov je bilo več. Malenkost mu je bila tudi to, da je ustavljal na progi vlak, napravil zmedo, ter izvršil svoj rop. Parkrat je padel že sicer v roke detektivom, imeli so ga že zaprtega, — toda brihtna glava je ušla, roparju pa je rastle sloves. — No, sedaj se je posrečilo, da so ga zopet dobili. Njegov šofer je bil premalo oprezen ter ga je izdal. Detektiv so močno obkolili hišo, kjer je stanoval s svojim dekletom ter ga prijeli. Obsojen je na smrt.

Ljubljana.

— **† Boris Vladimir Putjata.** — Priljubljeni režiser in član Narodnega gledališča v Ljubljani, g. Putjata, je 8. t. m. umrl v ruski bolnici v Pančevem, kamor se je šel zdraviti.

— **Ljubljanski nasadi.** Vse hvale so vredni sklepi, katere je napravil še bivši občinski svet glede olepšave ljubljanskega mesta in tudi sklepi, katere je napravil gerentski svet, ki delo bivšega obč. sveta v tem pogledu nadaljuje. Aleksandrova cesta je danes ponos Ljubljani, posebno sedaj, ko so tudi pred opero napravili jako lične nasade. Vendar, kakor se opaža, gotov del ljubljanskega prebivalstva ne polaga na olepšavo mesta prav nobene važnosti, nasprotno, dobijo se celo ljudje iz takozvanih inteligenčnih krogov, ki v svoji zlobi ali neumnosti uganjajo vandalizem nad našimi nasadi. V tem pogledu bi bilo potrebno za take ljudi poštenega leka in nam se zdi, da bi bila za tak slučaj najboljša bre-zovka. Pri tej priliki pa opozarjamo mestni magistrat ljubljanski, da čimprej izvrši olepšavo tam, kjer je nujno potrebno ter v tem pogledu opozarjamo na leseno ograjo med Knezovo in Gledališko ulico. Čas bi že bil, da mestna bčina odkupi del onega vrta ter s tem veliko pripomore k olepšavi najlepšega dela našega mesta.

— **Poročila »Slovenskega Naroda«.** Slučajno mi je pretečeni teden prišla v roko šte. 82 »Slov. Naroda«, ki med ljubljanskimi vestimi poroča o neki gledališki predstavi pri Levu ter čitam sledečo strokovnjsko oceno tamošnjih igralcev: »Vloga Pevca je igral F. B. Njegova igra ni bila dile-tantska, temveč že lepo zaokrožena in umet-niško dovršena. V tretjem dejanju je bil na višku dramske umetnosti. Izvrstno je podal zabitega in prodanega agitatorja. Vsekakor je nadebuden igralec, ki bo prav dobra moč, ako se še izpopolni.« Pa naj še kdo reče, da »Slov. Narod« ni najresnejši slovenski dnevnik.

— **30letnica potresa.** 14. in 15. aprila leta 1895 je Ljubljano, kakor tudi nekatere druge dele Slovenije več ali manj obiskala strašna potresna katastrofa. Imeli smo tedaj letos 30-letnico spomina tega žalostnega dogodka, ki je ostal starejšim Ljubljančanom še živo in bridko v spominu. In ravno za 30letnico so čutili 13. t. m. precejšnje potresne sunke v južni Dalmaciji. Mogoče je istočasno obiskal manjši potres tudi naše kraje, pa jih nismo čutili, zlasti, ker se je pojavil krog 4. ure zjutraj.

— **»Kakoršna pustna nedelja«** — taka velikonoč! — To kmetsko vremensko pravilo se je letos prav dobro izkazalo. Pust je bil moker in snežen, imeli smo brozgo in res prav tako smo imeli veliko noč, tako da so lepi prazniki izgubili svoj sijaj. Na veliko soboto je skoro neprenehoma deževalo, tako, da so v mnogih cerkvah izostale procesije, prav tako je deževalo potem po noči do nedelje zjutraj. Ob 5. uri zjutraj pa je dež prenehal, pričel je pihati severni veter, ki je do drugega dne imel opravka, da je sčistil ozračje. Naše planine smo videli zasnežene globoko po pobočjih s svežim snegom. Šele velikonočni ponedeljek je nastopil lep spomladanski dan, ki je kljub nestanovitnemu vremenu zvalil veliko ljudi v naravo. Vlaki iz Ljubljane so bili nabito polni. Zlasti živahno je bilo na gorenjski progi, izletnikov na Šmarno goro, ki je bila izvanredno dobro obiskana in tudi na drugih hriboh je bilo silno veliko ljudi, vozili so posebni vlaki.

ELITNI
KINO MATICA
LJUBLJANA
Kongresni trg

Premog trboveljski, libovški in črnomaljski,
drva, koks, oglje, šlezjske brikete
do-**Ilirija** LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8, tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Celje.

— **Danev Anton,** višji državni stražnik v Celju je na veliki petek za večno zatisnil oči. Do preobrata je služboval v Trstu, kjer se je dosledno in pri vsaki priliki izkazal kot zaveden narodnjak ter je bil trden kot jeklo in zvest svojemu slovenskemu prepričanju. Ker je vršil svoje službene dolžnosti vedno vestno in točno, je užival pri svojih tovariših in pri predpostavljenih neomejeno zaupanje, spoštovanje in priljubljenost. — Rajnki je bil jako družaben in vedno vesellega značaja ter je kot tak užival tudi vsestranske simpatije občinstva in vseh, ki so ga poznali. Bil je član raznih kulturnih in narodnih društev, ter je vršil pri vseh vzorno svoje dolžnosti. Po preobratu je zapustil svojo rodno kraško grudo ter je prihitel z drugimi narodno zavednimi tovariši v Slovenijo ter nadaljeval tu v našem Celju svoje stanovsko in narodno delovanje. Pogreb se je vršil na Velikonočni ponedeljek popoldne iz mrtvašnice javne bolnice na mestno pokopališče. V nepreglednem pogrebnem sprevodu so spremljali blagopokojnega poleg pokojnikove rodbine uradni predstojnik ter vsi njegovi stanovski tovariši korporativno; razum tega polnoštevila železničarska godba. Zastopana je bila mesna občina po svojem podžupanu in po več občinskih svetovalcih, celokupni odbor krajevne organizacije narodno socijalistične stranke in mnogo tovarišev, katere zvest član je bil blagi Danev od prvega dne njene obstoja, nadalje odbor Delavskega podpornega društva, odbor pevskega društva »Ojlika« in nepregledna vrsta občinstva iz vseh slojev, kar je najlepši dokaz njegove velike priljubljenosti. Iz Maribora in iz Ljubljane je prihitelo zastopstvo policijskih stražnikov ter prijatelji in znanci od blizu in daleč. Celjska krajevna organizacija je položila na krsto krasen venec z rudečim in belomodro rudečim trakom, ki je nosil napis: »Zvestemu tovarišu poslednji pozdrav«. Pred bolnico za zapeli združeni pevski zbori njegovih tovarišev in prijateljev, »Ojlika« in Celjskega pevskega društva »Vigred se povrne«, ob odprtem grobu na pokopališču pa »Blagor mu«.

Imenom njegovih stanovskih tovarišev se je z iskrenimi in vznemirjenimi besedami poslovil od prerano preminulega tovariša višji nadzornik Sonc približno takole:

»Predragi naš Tone!

Noč in dan odprta so groba vrata,

Al' dneva ne pove nobena pratka,

Koliko znanec že zasula je lopata!

In ta vrata zahtevajo danes zopet svoj delež. Ravno kar smo položili k večnemu počitku moža, kremen značaj, moža poštenjaka, ki je skozi dolgo dobo 30 let zvesto in vestno vršil svoje stanovske dolžnosti. Tekom teh dolgih let je dan in noč delal le v korist in zaščito drugih. Baš sedaj, ko je mislil in delal načrte, da je prišel čas, oz. da se bliža trenotek, ko mu bode mogoče nekoliko odpočiti se ter živeti za sebe in za svojo ljubljeno rodbinico, pa je smrt prekrizala načrte in račune.

Dragi tovariš in prijatelj Tonček. Bil si sicer priprost in skromen človek, toda bil si pri vsem tem velik idealist in še večji in trdnější značaj. V težkih časih, ko v našem poklicu ni bilo vselej varno povedati kaj si in kako misliš, Tebe to ni oviralo nikdar in povedal si vsakomur odločno in obraz odprto, da si slovenske matere sin. Tudi takrat, ko je nastopilo najhujše, nisi klonil duhom, tudi tedaj si Ti ostal čist in nevtrastno značaj. Ponosen si bil na svoje slovensko pokolenje. In ob času, ko so padli okoli suženjstva in je bilo strto tiranstvo, ko je zasijala in po naših poljanah zarja narodne svobode, kako si bil vesel, Tonček, kako si z zanosom in hrepenenjem pohitel z drugimi tovariši v svobodno domovino, v ljubljeno in tako težko pričakovano Jugoslavijo, da pomaga tukaj po svojih skromnih močeh vzpostaviti in graditi našo lepo domovino. Tu si bil ob svojem napornem in težkem poklicu povsod na mestu, kjerkoli je bilo treba delati v korist ljubljene naroda. V veselih in brifkih trenutkih si bil vedno med prvimi delavci. Nešteto krat si kot izboren pevec nesebično sodeloval pri raznih narodnih prireditvah. Kolikokrat si spremljal prijatelje in znance na njih poslednji poti v boljše, nepoznano življenje ter pel žalostinke, kakoršne se glasijo danes Tebi v poslednje slovo.

Toraj še enkrat, dragi prijatelj, snivaj sladko večni sen v zemlji slovenski, ki si jo tako iskreno ljubil. Z Bogom, prijatelj, z Bogom, Tonček, slava Ti!

S toplimi besedami se je poslovil od pokojnega Toneta potem imenom stranke se predsednik dr. R. Dobovišek. Vseh navzočih oči so bile rosne.

Bodi zvestemu tovarišu naše politične organizacije mati zemljica lahka, težko prizadeti njegovi rodbini pa naše najkrajnejše in odkritosrčno sožalje. — t.

— **Seja obč. sveta** se je vršila dne 8. t. m. pod utisom pred vratmi stoječih praznikov; posamezni referenti so referirali le najnujnejše zadeve, debate so bile stvarne in kratke, nepotrebnega besedičenja ni bilo, tako, da je bila seja zaključena že ob 10. uri zvečer, mesto kakor običajno še le po polnoči. Od naših tovarišev so referirali podžupan Gobec za obrtni odsek, kjer se je dovolilo nekaj novih koncesij, ter dr. Dobovišek za staveniški odsek. Žalibog, da se o zgradbi kake nove stavbe ni zamoglo poročati, izvzemši nove kavarne v mestnem vrtu — na mestu podrtga cvetličnaka. Mesarju

Gorenjaku se dovoli postavitev mesnice na Kralja Petra cesti; radi Pergerjeve mesnice se bo vršil lokalni ogled.

— **Jugoslov. hranilnica in posojilnica** v Celju je imela redni občni zbor v četrtek, dne 9. aprila 1925, pri katerem se je upravni svet izpopolnil in ga tvorijo sedaj Franjo Nerad kot predsednik, Franjo Jošt kot podpredsednik; odborniki pa so Tone Kresnik, Jakob Omladič in Jernej Šarlah. Nadzorstvo obstoji: Stefan Ferant, Dragotin Gobec in David Modic. Zavod je v zanesljivih in večjih rokah ter ga lahko vsakomur najbolje priporočamo. Hranilne vloge obrestuje po navadi po 8%, večje ali vezane vloge pa po dogovoru tudi višje. Posojila se dajejo le proti povsem zadostnemu jamstvu.

— **Pevsko društvo »Ojlika«.** Dne 4. t. m. se je vršil občni zbor ob zadostni udeležbi, ter se je vsestransko razmotrivalo, kako in kje dobiti pevovodja, da bi se zopet začelo z rednim petjem, kajti vsi dosedajni poskusi so ostali brezuspešni, ter so sijajni nastopi in uspehi društva, ko je nastopilo nad 60 pevcev, z smrtjo požrtvovalnega pevovodje prof. Beraniča legli istotako k počitku. Društvo je le ob posebnih prilikah parkrat nastopilo. Gmotno stanje društva je zadovoljivo, izkazuje okoli 500.— Din naložene gotovine, arhiv je prav lep, ima 83 v 50 do 60 izvodih pomnoženih zborov, več pesmaric, inventar itd. Nov odbor je sestavljen sledeče: predsednik Gobec Drago, odborniki: Kavs, Drugovčič, Bradač, Danev, Udovič Just, Sonc, Jošt, pregledovalci računov Kresnik in Udovič Josip. — Predsednik Gobec se je v vznemirjenih besedah spomnil smrti prof. Beraniča, na kar so se navzoči v časten spomin dvignili s sedežev, ter mu zaklicali »slava mu« — z iskreno željo v srečo, da bi »Ojlika« dobila kmalu vrednega naslednika. Na to zaključil predsednik občni zbor, ter se je takoj konstituiral nov odbor.

OBLEKE NA OBROKE
O. BERNATOVIC
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Ptuj.
— **Za pirhe!** — V Ptuj je ddbil na velikonočno soboto profesor Mlakar dekret o premeščanju v Prokuplje v Srbiji z nalogo, da mora takoj odpotovati na svoje novo službeno mesto. Vzroki premetitve nam niso znani, zato se vzdružujemo vsakih besedi. Vendar je tako premeščanje med letom malo čudno ter zgleda kot persekucija, ker je mož izrazit pristaš SLS. —

Novo mesto.
— **K umoru v Grčevju pri Novem mestu.** Kakor smo že zadnjič poročali, sta bila v tej vasi 7. t. m. umorjena zakonska Moharjeva, to je 74 letni Anton in 63 letna žena Ana. Danes je že gotova stvar, da se gre za roparski umor. Moharjeva sta bila premožna ter si je ropar hotel prilastiti njunin denar, katerega pa nista imela doma. Zato ju je potem iz jeze tako razmesaril. Osumljenca, ki je že imel parkrat opravka s sličnimi dejanji, že zasledujejo.

Zagorje.
— **Razne vesti.** Tukajšnja Or-ju-na je imela v nedeljo dne 5. aprila t. l. v Zagorju svojo slavnost, namreč razvitje prapora. Došli orjunaši po številu kakšnih 150, zbrali so se na kolodvoru v Zagorju ter so potem odkorakali v Zagorje. Za varnost je bilo zelo dobro poskrbljeno. Najmanj 80 orožnikov je zasedlo celo dolino z okolico ter so bili zavarovani vsi vrhovi hribov okoli zagorske kotline z orožniki in oboroženimi orjunaši. Zagorsko prebivalstvo teh gostov sploh ni sprejelo, tudi ne hladno, marveč se je na ta dan na vse strani razkropilo po bližnji okolici. —

Na Veliki petek ob 1. uri zjutraj sta šla dva mlada fanta od dela na dom. Ko sta se poslavljala v bližini Vodopivca, bila sta kar nenadoma napadena od dveh gospodov, ki sta kričala »Kaj, Bog živi, bomo vam že pokazali, Bog živi!« Ta dva gospoda sta bila prožni mojster Drogenik ter železniški uradnik Tomažič. Ta dva junaka sta neusmiljeno

LUHAN

